

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. КИЇВ

№

Про затвердження Порядку
допуску авіаційного персоналу до
льотної експлуатації повітряних
суден у державній авіації України

Відповідно до частини другої статті 7 Повітряного кодексу України та з метою встановлення єдиних процедур допуску авіаційного персоналу до льотної експлуатації повітряних суден у державній авіації України **н а к а з у ю:**

1. Затвердити Порядок допуску авіаційного персоналу до льотної експлуатації повітряних суден у державній авіації України, що додається.

2. Уповноваженому структурному підрозділу Міністерства оборони України в галузі державної авіації України (Authority of State Aviation):

забезпечити впровадження процедур, необхідних для отримання авіаційним персоналом державної авіації допуску до льотної експлуатації повітряних суден у державній авіації України до 31 грудня 2022 року;

організувати отримання головами лікарсько-льотних комісій сертифікатів медичних екзаменаторів до 01 січня 2022 року;

забезпечити протягом 2022 року отримання льотчиками (пілотами) державної авіації України медичних сертифікатів;

організувати та провести підготовку льотних екзаменаторів з числа досвідченого льотно-інструкторського складу державної авіації України до 31 грудня 2022 року.

3. Підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації льотчиків (пілотів) державної авіації України організовувати в навчальних організаціях, схвалених відповідно до вимог Порядку, затвердженого цим наказом.

4. Льотчикам (пілотам) державної авіації України заборонити:

здійснювати повноваження інструктора без відповідного чинного сертифіката, виданого відповідно до вимог Порядку, затвердженого цим наказом;

здійснювати льотну експлуатацію державного повітряного судна без наявного свідоцтва льотчика державної авіації, чинних рейтингу(ів) та медичного сертифіката.

5. Управлінню регулювання діяльності державної авіації України забезпечити в установленому законодавством порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування, крім:

абзацу третього пункту 2, який набирає чинності з 01 січня 2022 року, але не раніше дня офіційного опублікування цього наказу;

пункту 3, який набирає чинності з 01 серпня 2022 року, але не раніше дня офіційного опублікування цього наказу;

абзацу другого пункту 4, який набирає чинності з 01 січня 2024 року, але не раніше дня офіційного опублікування цього наказу;

абзацу третього пункту 4, який набирає чинності з 01 січня 2025 року, але не раніше дня офіційного опублікування цього наказу.

Міністр оборони України

Андрій ТАРАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

№

ПОРЯДОК

допуску авіаційного персоналу до льотної експлуатації
повітряних суден у державній авіації України

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедури допуску членів екіпажу державного повітряного судна (далі – ПС), а також курсантів схвалених навчальних організацій з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації авіаційного персоналу державної авіації (Approved training organisation (далі – АТО)) у частині, що стосується надання права членам екіпажу здійснювати льотну експлуатацію ПС у державній авіації (далі – ДА) України, адміністративні процедури, які виконує уповноважений структурний підрозділ Міністерства оборони України в галузі ДА України (Authority of state aviation (далі – ASA)) із зазначеного питання та встановлює загальні вимоги щодо:

умов видачі посвідчення курсанта;

власника посвідчення курсанта, кандидата на отримання такого

посвідчення;

умов видачі свідоцтва льотчика ДА (State aviation pilot license (далі – SAPL)), свідоцтва члена екіпажу ПС (Flight crew license (далі – FCL)), підтримання (дотримання) їх чинності, внесення поправок, змін, обмежень, призупинення дії та анулювання;

власників SAPL та FCL, кандидатів на отримання таких свідоцтв;

прав та обов'язків власника свідоцтва (посвідчення);

умов схвалення навчальних організацій стосовно підготовки кандидатів на отримання свідоцтв, рейтингів та сертифікатів;

умов видачі відповідних сертифікатів особам, що здійснюють льотне навчання, навчання на тренажерах та оцінку теоретичної і практичної підготовки льотчиків та інших членів екіпажу ПС;

умов видачі сертифікатів медичним екзаменаторам щодо надання повноважень здійснювати медичну сертифікацію;

умов видачі медичних сертифікатів;

прав та обов'язків власника медичного сертифікату.

2. Дія цього Порядку розповсюджується на всі суб'єкти авіаційної діяльності (далі – САД) ДА України та є обов'язковою для керівництва і виконання ними.

3. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

авіаційна медицина – це галузь медицини, що вивчає людину в процесі льотної діяльності, характер та умову праці, їх вплив на організм авіаційного персоналу з метою визначення ефективних засобів і способів збереження професійного здоров'я, а також підтримання високого рівня працездатності;

авіаційний тренажер (тренувальний пристрій імітації польоту (Flight Simulation Training Device)) (далі – FSTD) – симулятор польоту ПС, призначений для підготовки льотного складу в наземних умовах (підготовки до польотів, тренування, підвищення кваліфікації, проведення досліджень

тощо). У FSTD імітується динаміка польоту і робота систем ПС за допомогою апаратно-програмного комплексу з використанням спеціальних моделей, реалізованих у програмному забезпеченні обчислювального комплексу FSTD;

допуск авіаційного персоналу до льотної експлуатації повітряного судна – комплекс заходів щодо надання права членам екіпажу державного ПС здійснювати льотну експлуатацію ПС у ДА з видачею відповідних свідоцтв і сертифікатів, підтримання (дотримання) їх чинності, внесення до них поправок (змін) та обмежень, призупинення дії або анулювання;

допуск осіб льотного складу до польотів – комплекс заходів, що виконуються відповідними посадовими особами суб'єктів авіаційної діяльності ДА відповідно до вимог глави 2 розділу II Правил виконання польотів державної авіації України, затверджених наказом Міністерства оборони України від 05 січня 2015 року, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 січня 2015 року за № 82/26527, (далі – Правил ВП ДА) з метою надання льотному складу безпосереднього дозволу на виконання польотів;

екзаменатор – особа, яка має необхідну професійну підготовку, досвід для проведення процедури перевірки професійної придатності кандидата за відповідним напрямом для видачі або продовження строку дії відповідного свідоцтва (рейтингу, сертифіката);

компетентність – набута під час навчань інтегрована здатність особи, яка складається із знань, вмінь, досвіду та ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці;

льотна експлуатація державного повітряного судна – комплекс регламентованих Керівництвом з льотної експлуатації ПС процесів і операцій, що пов'язані з використанням екіпажем державного ПС його систем і обладнання під час підготовки до польоту та в польоті, від моменту прийняття державного ПС під відповідальність екіпажу до моменту передачі його під відповідальність інших служб (інженерно-авіаційної, охорони

тощо);

медичний екзаменатор – голова лікарсько-льотної комісії (далі – ЛЛК), який має чинний сертифікат медичного екзаменатора та право видачі медичного сертифіката;

медична сертифікація – процедура проведення лікарсько-льотної експертизи (далі – ЛЛЕ) авіаційного персоналу ДА з метою визначення його придатності за медичними показниками до виконання завдань за призначенням з видачею медичного сертифіката;

медичний сертифікат (Medical Certificate) – довідка про проходження ЛЛЕ, яка видається авіаційному персоналу ДА після проходження медичного огляду ЛЛК та є підставою для допуску до роботи за фахом щодо його медичного стану;

перевірка навичок (Skill test) – демонстрація навичок, необхідних для отримання свідоцтва або рейтингу, у тому числі усний іспит;

професійна перевірка (Proficiency check) – підтвердження наявності навичок, необхідних для відновлення або продовження рейтингів, у тому числі складання усного іспиту за необхідності;

рейтинг – кваліфікаційна відмітка (запис) у свідоцтві, яка встановлює особливі умови, права та обмеження щодо власника цього свідоцтва;

схвалена навчальна організація (Approved training organisation) – організація, якій ASA надано або продовжено схвалення на проведення підготовки авіаційного персоналу ДА до льотної експлуатації авіаційної техніки та залікового екзаменування цієї підготовки;

Інші терміни, які використовуються у цьому Порядку, вживаються у значеннях, наведених у стандартах Міжнародної організації цивільної авіації (далі – ІКАО), Європейської організації з безпеки аеронавігації (Євроконтролю), Повітряному кодексі України, Правил ВП ДА та інших нормативно-правових актах України з питань діяльності в галузі авіації.

4. У цьому Порядку використовуються такі скорочення:

A/H	– літак/вертоліт(Aircraft/Helicopter);
АТО	– схвалена навчальна організація з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації авіаційного персоналу ДА (Approved Training Organisation);
АSA	– уповноважений структурний підрозділ Міністерства оборони України в галузі ДА України (Authority of State Aviation);
BITD	– базове приладове тренувальне обладнання (Basic Instrument Training Device);
CFI	– головний льотний інструктор (Chief Flight Instructor);
CGI	– головний інструктор з наземної підготовки (Chief Ground Instructor);
FATO	– зона кінцевого етапу заходу на посадку або зльоту (Final Approach and Take-Off area);
FCL	– свідоцтво члена екіпажу державного ПС (Flight Crew License);
FFS	– комплексний пілотажний тренажер (Full Flight Simulator);
FE	– льотний екзаменатор (Flight Examiner);
FI	– льотний інструктор (Flight Instructor);
FIE	– екзаменатор льотних інструкторів (Flight Instructor Examiner);
FNPT	– процедурний навігаційний тренажер (Flight and Navigation Procedures Trainer);
FTD	– тренажер льотної підготовки (Flight Training Device);
HT	– уповноважений керівник з підготовки (Head of Training);
ICAO	– Міжнародна організація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization);
IFR	– правила польотів за приладами (ІППП) (Instrument Flight Rules);
IR	– рейтинг польотів за приладами (Instrument Rating);

- MCC – Курс із взаємодії в багаточленному екіпажі ПС (Multi-crew Cooperation Course);
- OTD – інше тренувальне обладнання (Other Training Devices);
- SAPL – свідоцтво льотчика ДА (State Aviation Pilot License);
- SFE – екзаменатор тренажера (Synthetic Flight Examiner);
- SFTO – навчальна організація з підготовки авіаційного персоналу ДА (State Flight Training Organisation);
- STRTO – навчальна організація з перепідготовки (перенавчання) та/або підвищення кваліфікації льотчиків ДА (State Type Rating Training Organisation);
- VFR – правила візуальних польотів (ПВП) (Visual Flight Rules).

5. Нагляд за дотриманням цього Порядку, а також видача свідоцтв членам екіпажу ПС, відповідних сертифікатів та рейтингів покладається на ASA, який відповідає за:

загальну організацію процесу та впровадження процедури видачі свідоцтв та сертифікатів;

прийняття рішень стосовно видачі, продовження дії, відновлення, внесення змін і обмежень, призупинення дії або анулювання свідоцтв, рейтингів і сертифікатів;

ведення реєстру виданих свідоцтв та сертифікатів.

6. ASA має право:

а) видавати, призупиняти або скасовувати схвалення АТО відповідно до положень цього Порядку;

б) видавати, призупиняти або скасовувати SAPL, FCL, рейтинги та сертифікати відповідно до положень цього Порядку;

в) видавати в інтересах безпечного навчання директиву про те, що навчання повинно бути призупинено або обмежено у разі виконання

визначених умов. У директиві вказується причини проблеми, яка потребує вирішення, застосування та строк дії директиви, які коригувальні заходи повинна виконати АТО. Своєчасне виконання вимог директив дозволяє АТО здійснювати свою діяльність без призупинення або скасування схвалення.

7. АТО повинна забезпечити допуск персоналу ASA для здійснення нагляду за виконанням АТО вимог цього Порядку.

8. ASA, за необхідністю, може тимчасово надавати виключення з положень цього Порядку за умов виконання додаткових заходів, які ASA вважає необхідними для забезпечення прийнятного рівня безпеки для кожного конкретного випадку.

9. Визнається два види АТО:

а) навчальна організація з підготовки авіаційного персоналу ДА (State Flight Training Organisation (далі – SFTO)), яка укомплектована відповідним персоналом, обладнана, здійснює свою діяльність у відповідному середовищі, пропонує льотну підготовку, тренажерну підготовку та навчання з теоретичних знань кандидатів на отримання SAPL та кваліфікаційних відміток (рейтингів) у SAPL.

б) навчальна організація з перепідготовки (перенавчання) та/або підвищення кваліфікації льотчиків ДА (State Type Rating Training Organisation (далі – STRTO)), яка укомплектована відповідним персоналом, обладнана, здійснює свою діяльність у відповідному середовищі, пропонує теоретичне перенавчання на тип ПС та/або навчання щодо взаємодії в багаточленному екіпажі державного ПС (Multi-crew Co-operation Course (далі – MCC)), та/або тренажерну підготовку та, якщо необхідно, льотне навчання льотчиків ДА, для внесення в SAPL рейтингу про тип ПС.

Завдання SFTO та STRTO може виконувати одна навчальна організація, про що зазначається в умовах її схвалення.

10. АТО має право проводити підготовку авіаційного персоналу ДА відповідно до умов її схвалення.

11. АТО в межах свого схвалення та за погодженням з ASA може заключати договори з іншими організаціями-субпідрядниками для виконання завдань з підготовки персоналу в інтересах ДА.

12. АТО повинна забезпечити щоб усі курсанти/слухачі спілкувалися спільною мовою, а весь навчально-викладацький персонал був здатний зрозуміти мову, якою написані ті частини Керівництва з виконання польотів, Керівництва з підготовки та навчальних посібників, що стосується виконання їх обов'язків.

13. АТО повинна:

а) надати ASA інформацію, що АТО працює з достатньою кількістю кваліфікованих, компетентних працівників;

б) надати ASA інформацію, що АТО має кількість інструкторів за сумісництвом, яка відповідає обсягу запропонованої підготовки;

в) забезпечити, що для льотного навчання на ПС, типи яких фактично використовуються, льотні інструктори (льотні інструктори для отримання рейтингу типу ПС) мають:

свідоцтво SAPL та рейтинг(и), що відповідають курсам льотної підготовки, для проведення яких вони призначені;

компетентність, яка відповідає частині навчального курсу, що проводиться ними, або дозвіл ASA на проведення конкретної підготовки в АТО;

г) забезпечити, що для виконання обов'язків з навчання на тренажерах інструктори мають відповідну кваліфікацію;

д) забезпечити, що інструктори (викладачі) з теоретичної підготовки мають відповідну кваліфікацію.

14. АТО повинна створити та підтримувати надійну та ефективну систему управління та нагляду (мати відповідальних керівників), яка має відповідним і належним чином відповідати масштабу та обсягу навчання та призначити:

а) У SFTO:

Уповноваженого керівника з підготовки (Head of Training (далі – НТ));

Головного льотного інструктора (Chief Flight Instructor (далі – CFI));

Головного інструктора з наземної підготовки (Chief Ground Instructor (далі – CGI)).

б) У STRTO – Уповноваженого керівника з підготовки (НТ).

15. АТО повинна визначити в Керівництві з підготовки та погодити з ASA вимоги до знань, досвіду і компетентності осіб, зазначених у пункті 14, та їх функціональні обов’язки.

АТО повинна повідомляти ASA у письмовій формі про будь-яку намічену чи фактичну зміну функцій НТ, CFI або CGI.

АТО повинна вжити заходів для забезпечення механізму безперервності нагляду або нагляду у випадку тимчасової відсутності НТ, CFI або CGI.

16. Обов’язки НТ включають забезпечення того, щоб АТО відповідало вимогам цього Порядку та умовам її схвалення. Ця особа несе відповідальність за всі навчальні заходи АТО.

НТ повинен мати (мав за 36 місяців до його призначення) свідоцтво SAPL та рейтинг(и), що стосуються проведення запропонованих курсів льотного навчання.

17. CFI відповідає за нагляд за льотними інструкторами і інструкторами льотних тренажерів та за стандартизацію всієї льотної та тренажерної підготовки. CFI повинен:

- 1) мати SAPL та рейтинги, що стосуються проведення запропонованих курсів з льотної підготовки;
- 2) мати сертифікат інструктора на принаймні одному із типів ПС, що використовуються в навчальному процесі;
- 3) мати загальну кількість 700 годин нальоту, з яких мінімум 200 годин інструктором з льотного навчання, 50 годин з яких можуть бути виконаними на тренажері.

18. CGI відповідає за нагляд за всіма інструкторами (викладачами) з наземної підготовки та за стандартизацію всієї підготовки з теоретичних знань. CGI має відповідний досвід у галузі авіації та пройшов курс з методики навчання або має досвід навчання (викладання) з теоретичних знань.

19. АТО повинна забезпечити, щоб особа, призначена для виконання функцій НТ, CFI або CGI, відповідала зазначеним у Керівництві з підготовки вимогам до цієї особи.

20. АТО повинна:

а) створити та погодити з ASA систему якості, яка буде відповідати національним чи міжнародним стандартам, щоб:

спрямовувати, контролювати та координувати виконання політики якості АТО на досягнення встановлених цілей якості;

забезпечувати контроль її відповідності цьому Порядку та Керівництву з підготовки;

б) мати структуру системи якості, що відповідає обсягу та складності навчання, яке слід контролювати;

в) описати визначену структуру системи якості у відповідній документації;

г) розробити порядок моніторингу системи якості та забезпечити його постійне проведення;

г) затвердити уповноважену посадову особу з питань якості, відповідальну за створення, реалізацію, підтримання та виконання внутрішньої програми моніторингу якості;

д) затвердити за погодженням з ASA вимоги до знань, досвіду та компетентності щодо посадової особи з функцією уповноваженого з якості у Керівництві з підготовки.

21. АТО розробляє, погоджує з ASA та підтримує в актуальному стані Керівництво з підготовки та Керівництво з виконання польотів і забезпечує для персоналу АТО та, якщо це доречно, для курсантів, доступ до інформації, що міститься в Керівництві з підготовки, Керівництві з виконання польотів та у зразках (копіях) документації щодо схвалення навчальної організації.

Процедури внесення змін та доповнень до Керівництва з підготовки та Керівництва з виконання польотів повинні бути визначеними та належним чином контрольованими.

22. АТО повинна зберігати протягом періоду не менше 36 місяців з моменту останньої поправки щонайменше такі записи:

а) звіти про хід виконання програми навчання курсантів-льотчиків, включаючи оцінки, хід виконання регулярних льотних перевірок та теоретичних іспитів (заліків);

б) інформацію про співробітників, строки чинності медичних сертифікатів, рейтингів та інше, що стосується персоналу АТО.

23. АТО повинна створити, впровадити, підтримувати та виконувати програму моніторингу якості з метою:

- 1) визначення, чи ефективно впроваджується та підтримується система якості;
- 2) перевірки, чи проводиться навчання відповідно до діючих вимог, стандартів та процедур;
- 3) перевірки, чи всі дії АТО та субпідрядних організацій здійснюються відповідно до діючих угод, стандартів та процедур;
- 4) контролю дотримання та адекватності процедур, необхідних для забезпечення теоретичної, тренажерної та льотної підготовки;
- 5) зменшення ризику незадовільних показників у роботі.

24. АТО повинна зберігати точні, повні та легкодоступні дані (записи, звіти тощо) щодо виконання програм моніторингу якості протягом останніх 36 місяців, включаючи принаймні:

- 1) графіки аудиту та інспекторських перевірок;
- 2) звіти про перевірки та аудити системи управління якістю;
- 3) відповіді відповідних уповноважених осіб на висновки (звіти);
- 4) звіти про впровадження коригувальних дій (заходів щодо виправлення недоліків);
- 5) звіти про подальше послідовне виконання та повне виконання заходів (щодо виправлення недоліків) після впровадження коригувальних дій;
- 6) звіти про оцінку керівників.

25. Для проведення перевірок та аудитів системи управління якістю в АТО призначаються інспектори та/або аудитори.

АТО, структура і розмір яких не виправдовує створення спеціалізованих інспекторів та/або аудиторів можуть за погодженням з ASA виконувати функцію контролю якості шляхом залучення сторонніх організацій (аудиторів).

26. Стосовно інспекторів та аудиторів АТО повинна переконатись, що:

- 1) інспектор та/або аудитор мають відповідну підготовку та досвід;
- 2) вибір інспекторів та аудиторів забезпечує об'єктивність та неупередженість перевірки (аудиторського процесу);
- 3) обов'язки інспекторів та аудиторів чітко визначені у відповідній документації;
- 4) інспектори та аудитори не ревізують власну роботу та не беруть участі у щоденній діяльності, яка підлягає перевірці та аудиту;
- 5) кожна особа, яка бере участь у виконанні програми моніторингу якості, пройшла ефективну, сплановану та забезпечену ресурсом програму навчання.

27. Під час планування та проведення перевірки (аудиту) АТО повинна забезпечити, щоб:

- 1) програма моніторингу якості включала визначений графік перевірки (аудиту) та цикл періодичного нагляду з урахуванням того, щоб усі види діяльності переглядалися протягом кожного періоду у 12 місяців;
- 2) графік перевірок (аудитів) враховував:
 - стан та важливість об'єкта перевірки (аудиту);
 - результати попередніх аудитів;
 - суттєві зміни в управлінні, організації, експлуатації, технологіях або нормативних вимогах;
- 3) за необхідності проводилися позапланові перевірки (аудити);
- 4) у випадку, коли необхідно перевірити, чи були виконані коригувальні дії та оцінити їх ефективність, планувалися повторні перевірки (аудити);
- 5) критерії перевірки (аудиту), її (їх) обсяг, періодичність та методи проведення були чітко визначені.

28. Стосовно виконання обов'язків керівника з якості АТО повинна забезпечити, щоб:

- 1) функції та обов'язки призначеної уповноваженої особи з якості були описані в Керівництві з підготовки;
- 2) ASA своєчасно письмово повідомлявся про будь-яку передбачувану або фактичну зміну функцій такої особи;
- 3) вживалися заходи для забезпечення безперервності програми внутрішнього аудиту;
- 4) особи, призначені як уповноважені особи з якості, мали достатній час для виконання функцій з внутрішнього аудиту.

29. Визначена уповноважена особа з якості повинна:

- 1) мати прямий доступ до відповідального керівника з навчання (НТ);
- 2) не бути однією з осіб керівного складу АТО;
- 3) мати доступ до всіх структурних підрозділів АТО та, за необхідності, до будь-якої з організацій-субпідрядників;
- 4) контролювати при проведенні перевірки (аудиту) або моніторингу діяльності, щоб загальні вимоги, які визначаються цим Порядком, та будь-які інші додаткові вимоги, визначені АТО або ASA, здійснювалися під наглядом відповідної уповноваженої посадової особи АТО.

II. Льотчики (пілоти) державної авіації

1. Курсанти-льотчики АТО мають право виступати як пілоти зареєстрованого в Україні державного ПС згідно з положеннями відповідних Керівництв АТО.

2. Льотчики (пілоти) (далі – льотчики) ДА мають право здійснювати льотну експлуатацію зареєстрованого в Україні державного ПС за наявності

у нього SAPL та відповідних чинних рейтингів, отриманих відповідно до положень цього Порядку.

3. Для того, щоб подати заявку на отримання SAPL або використовувати права, що надані SAPL, заявник або власник повинні мати дійсний медичний сертифікат.

Власник SAPL повинен бути психічно та фізично придатний за станом здоров'я безпечно виконувати права, що надані SAPL.

Власникам SAPL не дозволяється використовувати права, що надані SAPL, якщо вони:

знають про будь-які обмеження за станом свого здоров'я, які можуть зашкодити безпечному використанню ними своїх прав;

вживають або використовують будь-які ліки, призначені лікарем або без призначення, що можуть зашкодити безпечному використанню прав, наданих SAPL;

проходять будь-яке медичне, хірургічне або інше лікування, що може зашкодити безпеці польотів.

4. Льотчикам ДА, для користування встановленим міжнародним радіозв'язком (фразеологією радіообміну), не дозволяється використання прав, наданих SAPL та рейтингами, поки у SAPL не буде рейтингу про володіння англійською мовою. У такому рейтингу зазначається мова, рівень володіння мовою та термін дії.

5. Льотчикам ДА, для виконання польотів у повітряному просторі України та повітряному просторі над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху міжнародними договорами покладена на Україну, ASA може надавати дозвіл використовувати права, надані SAPL та рейтингами, без використання англійської (іноземної) мови, про що зазначається у свідоцтві у вигляді відповідної відмітки. У відмітці

зазначається мова користування радіозв'язком у ДА України.

6. Кандидат для отримання рейтингу про володіння англійською мовою повинен підтвердити згідно зі стандартами та рекомендованою практикою ІСАО щонайменше робочий рівень володіння мовою в частині використання фразеології та мови в цілому. Для цього кандидат повинен продемонструвати здатність:

ефективно вести переговори з візуальним контактом або без нього;

чітко та ясно висловлюватися на загальні та робочі теми;

використовувати відповідні комунікативні стратегії для обміну повідомленнями та виявлення і виправлення непорозумінь у загальному та робочому контекстах;

успішно вирішувати лінгвістичні проблеми, пов'язані з ускладненням або несподіваним розвитком подій у контексті звичайної робочої ситуації або комунікативного завдання, що в цілому є для нього звичним;

використовувати діалект або акцент, доступний для розуміння авіаційною спільнотою.

7. Льотчики, за винятком тих, які підтвердили володіння мовою на кваліфікаційному рівні “експерт”, повинні поновлювати рейтинг про володіння мовою кожні:

4 роки – для робочого рівня володіння мовою;

6 років – для розширеного рівня володіння мовою.

8. Установи (організації), які визначають рівень спроможності авіаційного персоналу ДА розмовляти та розуміти мову, яка використовується для радіозв'язку (фразеологія радіообміну), з виданням відповідного сертифіката повинні бути сертифіковані уповноваженим органом у галузі цивільної авіації України.

9. Установлюються такі особливості сертифікації льотчиків ДА, а також пілотів, що мають інші ліцензії пілотів:

1) курсантам-льотчикам, які розпочали свою підготовку в SFTO або льотчикам, які розпочали свою підготовку в STRTO до дати першого схвалення відповідної організації та які успішно закінчили курс після цієї дати, можуть бути видані SAPL за умови виконання вимог цього Порядку;

2) льотчикам ДА SAPL видається за умови успішного проходження курсу теоретичної і тренажерної підготовки за індивідуальною спеціальною програмою в АТО. Спеціальна програма теоретичної та тренажерної підготовки, яка погоджується ASA, складається АТО для кожного льотчика окремо залежно від його фактичного рівня підготовки;

3) пілоти, що мають інші, крім SAPL, ліцензії пілотів та планують здійснювати льотну експлуатацію державних ПС, можуть отримати SAPL, але права, надані SAPL, можуть бути обмеженими (до успішного проходження спеціальної підготовки в АТО). Зарахуванню у цьому випадку підлягає льотний час, отриманий на тому самому типі ПС, для льотної експлуатації якого видається SAPL, рейтинг або сертифікат, якщо інше не визначено цим Порядком.

10. Власник SAPL може користуватися правами, наданими SAPL чи рейтингом, якщо власник підтримує компетенцію, виконуючи відповідні вимоги цього Порядку.

Власнику SAPL надається право здійснювати льотну експлуатацію ПС за умови наявності чинних рейтингу(ів) та медичного сертифіката.

Для продовження терміну дії рейтингу власник протягом 90 днів безпосередньо перед закінченням терміну дії рейтингу повинен пройти перевірку кваліфікації згідно із затвердженою ASA процедурою окремо для літака або для вертольота відповідного типу.

Після первинної видачі або поновлення рейтингу здійснюється переоформлення SAPL.

11. Власники свідоцтв (SAPL та FCL), зобов'язані вести детальний облік всіх виконаних ними польотів у формі та в спосіб, що визначені ASA.

III. Схвалення навчальних організацій

1. Загальні положення щодо процедури схвалення

1. У цьому розділі встановлюються вимоги до навчальних організацій, які мають намір отримати схвалення ASA на проведення підготовки авіаційного персоналу ДА до льотної експлуатації ПС та залікового екзаменування цієї підготовки.

Це стосується навчальних організацій, що проводять підготовку кандидатів на отримання SAPL, рейтингів та сертифікатів.

2. Навчальна організація може отримати схвалення на здійснення таких видів діяльності:

- 1) викладати базові курси підготовки відповідно до цього Порядку;
- 2) викладати курси підготовки на тип ПС відповідно до цього Порядку;
- 3) проводити екзаменування, включаючи екзамени для курсантів, які не проходили базові курси підготовки або курси підготовки на тип ПС у цій організації.

3. Процедура схвалення організації поділяється на 5 етапів:

- 1) узгодження наміру схвалення з ASA;
- 2) надання до ASA заявки та відповідних документів;
- 3) оцінка ASA наданих документів;
- 4) проведення ASA практичної перевірки організації та оцінка відповідності інформації, яка надана в документах;
- 5) видача відповідного сертифікату схвалення.

4. Організація розробляє Керівництво з підготовки та Керівництво з виконання польотів, які містять інформацію, згідно з якою персонал організації виконує свої обов'язки і надає настанови кандидатам на отримання SAPL, рейтингів та сертифікатів щодо порядку виконання вимог відповідних курсів підготовки. Крім того, ці документи містять відомості про сферу діяльності, яка планується для схвалення, перелік видів діяльності (послуг), які становитимуть предмет схвалення, за обсягом, що наведений у заявці на видання або внесення змін до схвалення.

2. Заявка на схвалення

1. Для отримання схвалення на право проведення підготовки авіаційного персоналу ДА до льотної експлуатації ПС навчальна організація подає до ASA відповідну заявку.

2. Заявка на схвалення або внесення змін до схвалення подається за формою та у спосіб, визначені ASA.

3. У заявці обов'язково зазначаються такі відомості:

1) повне найменування організації, місцезнаходження та контактні дані навчальної організації;

2) запланований обсяг схвалення або зміна до обсягу схвалення, а саме: тип(и) підготовки, який(і) планує схвалити навчальна організація, та відповідні йому(їм) навчальні програми;

3) дані про особу та кваліфікацію відповідального керівника з підготовки (НТ), та, за потреби, дані про інструкторів з викладання теоретичної частини, інструкторів з підготовки на тренажерах, інструкторів-льотчиків та їх кваліфікацію;

4) стисла інформація щодо наявності приміщень (об'єктів) та обладнання, які будуть використовуватися для проведення відповідних типів підготовки, які планує схвалити навчальна організація, а саме:

приміщень та навчальних класів (аудиторій) для проведення теоретичної підготовки;

авіаційних тренажерів (FSTD) для тренажерної підготовки;

найменування та місцезнаходження аеродромів (вертодромів, злітно-посадкових майданчиків), на яких буде проводитись практична льотна підготовка;

5) перелік ПС, що будуть експлуатуватися з навчальною метою, їх тип, реєстраційні дані, дані про власника та дані щодо сертифіката про льотну придатність.

4. Разом із заявкою надаються завірені в установленому порядку копії Керівництва з підготовки та Керівництва з виконання польотів.

5. Додатком до заявки надається:

інформація про керівний склад навчальної організації;

завірені в установленому порядку копії установчих документів (Статуту (Положення), рішення про створення організації, довідки про реєстрацію, установчого договору);

копія ліцензії для провадження діяльності з надання освітніх послуг;

копія сертифікатів про акредитацію окремих напрямів підготовки (спеціальностей) (свідоцтва про атестацію навчального закладу).

6. Заявка підписується відповідальним керівником навчальної організації із зазначенням його прізвища, імені, по батькові (повністю) та дати складання заявки.

3. Вимоги до структури навчальної організації

1. Організація повинна мати структуру управління, що забезпечує належний контроль на всіх етапах підготовки, та в її роботі задіяна достатня кількість кваліфікованого та компетентного персоналу.

2. Структура навчальної організації та її укомплектованість відповідним персоналом повинні відповідати таким вимогам:

а) мати необхідну кількість кваліфікованого та компетентного персоналу відповідно до обсягу заявленої підготовки;

б) забезпечувати контроль усіх видів підготовки відповідно до затверджених програм підготовки;

в) посадові особи, які виконують регламентований обсяг своїх обов'язків, мають відповідні досвід та якісні показники з цих напрямів.

3. Інформація про структуру навчальної організації із зазначенням обов'язків посадових осіб визначається в Керівництві з підготовки.

4. Вимоги щодо процедур проведення підготовки та до системи якості навчальної організації

1. Навчальна організація встановлює та погоджує з ASA процедури проведення підготовки з метою забезпечення відповідних стандартів підготовки та відповідності зазначеної організації вимогам цього Порядку.

2. Навчальна організація впроваджує систему якості, яка включає:

1) функцію незалежної внутрішньої перевірки з метою моніторингу дотримання стандартів підготовки, достовірності екзаменів з теоретичних знань і оцінювання практичних навичок, дотримання встановлених процедур;

2) систему зворотного зв'язку для доведення інформації про результати перевірки уповноваженій особі (особам) та відповідальному керівнику, як визначено в пунктах 1, 2 глави 5 цього розділу, для вжиття у разі потреби запобіжних або коригувальних заходів.

5. Вимоги до персоналу навчальної організації

1. У навчальній організації призначається відповідальний керівник з підготовки (НТ)). Він відповідає за забезпечення зобов'язань з підготовки, яку проводить навчальна організація (теоретичної, льотної та (або) тренажерної), контролю рівня опанованих навиків та отриманих знань кожним курсантом (слухачем, студентом) (далі – курсантом).

2. На НТ покладаються такі обов'язки:

1) забезпечення відповідності підготовки вимогам цього Порядку та інших нормативних документів у галузі ДА;

2) розробка та впровадження системи якості підготовки, що полягає в:

а) забезпеченні достатнього обсягу навчання з теоретичної підготовки, а також обсягу практичного навчання на ПС або на тренажерах (FSTD);

б) відстеженні успішності навчання кожного окремого кандидата.

3. У навчальній організації призначається уповноважена особа з питань якості, відповідальна за забезпечення відповідності організації вимогам цього Порядку. Ця особа підпорядковується НТ.

4. У випадку, якщо організація пропонує підготовку для різних типів ПС, НТ повинен мати одного або більше помічників для проведення певних навчальних льотних курсів для різних типів ПС.

5. Вимоги до знань, досвіду і компетентності інструкторів (викладачів) і екзаменаторів з оцінювання теоретичної підготовки та екзаменаторів з оцінювання практичних навичок визначаються в Керівництві з підготовки.

Інструктори (викладачі) теоретичної частини повинні мати практичний досвід роботи в галузі авіації за напрямками, необхідними для відповідної тематики навчання, та мати попередній досвід викладання теоретичних курсів з тематики, яку такий інструктор (викладач) буде викладати. За відсутності досвіду викладацької діяльності – повинні пройти курс підготовки з прийомів викладання.

Інструктори (викладачі) теоретичної частини перед їх затвердженням повинні підтвердити свою компетентність шляхом проведення тестової лекції (зайняття), яка(є) базується на матеріалах, розроблених ними для дисципліни, яку вони планують викладати.

Льотчики-інструктори та інструктори з навчання на тренажерах повинні мати кваліфікацію, передбачену цим Порядком у частині, яка стосується підготовки, що вони проводять, та відповідний сертифікат. Кількість курсантів, закріплених за одним льотним інструктором, не повинна перевищувати 6 осіб під час практичної льотної підготовки.

Особа може виконувати функції інструкторського (викладацького) персоналу в будь-яких поєднаннях за умови дотримання вимог цього пункту.

6. У разі проведення практичної підготовки та/або оцінювання практичних навичок курсантів організацією-субпідрядником персонал АТО також може залучатися до проведення цих заходів, що зазначається в Керівництві з підготовки.

7. Інструктори (викладачі), а також екзаменатори з оцінювання теоретичної підготовки повинні не рідше ніж кожні 60 місяців підвищувати за установленими процедурами свою кваліфікацію з питань, які ними викладаються або оцінюються.

8. Організація повинна вести облік своїх інструкторів (викладачів) та екзаменаторів з оцінювання теоретичної підготовки та практичних навичок протягом не менше 5 років після їх звільнення. Такі облікові записи мають утримуватися в актуальному стані та відображати досвід і кваліфікацію, рівень підготовки та напрямки подальшого підвищення кваліфікації зазначених осіб.

9. На всіх інструкторів (викладачів), а також екзаменаторів з оцінювання теоретичної підготовки та практичних навичок ведуться особові справи (картки).

10. АТО зобов'язана належно зберігати та захищати персональні дані свого персоналу та курсантів згідно з вимогами чинного законодавства.

6. Вимоги до приміщень (об'єктів) навчальної організації

1. Розміри, конструкція та розташування приміщень (об'єктів) навчальної організації повинні відповідати відповідним Державним будівельним нормам України та Санітарним нормам і правилам України і забезпечувати належне виконання всіх запланованих навчальних та екзаменаційних заходів.

2. Максимальна кількість курсантів, що одночасно проходять теоретичну наземну підготовку, повинна бути такою, щоб не заважати ефективному сприйняттю навчальної інформації, але не більше 28 осіб.

Максимальна кількість слухачів, що одночасно проходять заняття за предметами, які вимагають високого ступеня контролю або практичних відпрацювань, не повинна перевищувати 15 осіб на одного інструктора (викладача).

3. Розміри приміщення для проведення екзаменів з теоретичної частини мають бути такими, щоб під час екзамену жоден із курсантів не міг читати текст, написаний на папері або набраний на екрані комп'ютера іншим курсантом.

4. Практичні заняття курсантів під час їх підготовки на тренажерах проводяться у відокремлених від навчальних класів відповідних приміщеннях, а практична льотна підготовка безпосередньо на ПС – на визначених аеродромах (вертодромах) та/або злітно-посадкових майданчиках. У разі неспроможності навчальної організації виділити такі об'єкти можуть використовуватися відповідні об'єкти організації-субпідрядника, що зазначається в Керівництві з підготовки.

5. Інструктори (викладачі), екзаменатори та експерти для проведення теоретичного навчання та екзаменів з перевірки знань з відповідних дисциплін забезпечуються офісним(и) приміщенням(и) з метою їх підготовки до виконання своїх обов'язків.

6. Для зберігання екзаменаційної документації та навчальних записів виділяються окремі приміщення. Умови зберігання цих документів мають забезпечити їх утримання в належному стані протягом 20 років. Приміщення для зберігання документів та офісні приміщення можуть бути об'єднані за умови дотримання відповідних заходів безпеки. Вимоги цього пункту застосовуються до всіх носіїв інформації.

7. У навчальній організації виділяється приміщення (бібліотека) для розміщення технічної, навчальної літератури та інформаційними матеріалами відповідно до обсягу запропонованих курсів підготовки.

8. У кожному навчальному приміщенні (аудиторії) залежно від призначення, для якісного та швидкого засвоювання навчального матеріалу слухачами, встановлюється відповідне презентаційне обладнання, розміщуються ілюстративні матеріали (стенди, схеми, карти), відповідні макети та (або) зразки тощо.

9. Організація, що проводить підготовку на тип ПС, повинна мати ПС відповідного типу або мати доступ до нього. Дозволяється використовувати тренажерні пристрої відповідного типу ПС за умови дотримання відповідних стандартів підготовки.

10. Кожний курсант забезпечується навчальними матеріалами, які охоплюють зміст відповідного курсу підготовки.

11. Курсанти повинні мати доступ до зразків документації, що зберігаються в бібліотеці, щодо льотної експлуатації та технічної інформації, зазначеної в пункті 7 цієї глави. Кожен курсант, забезпечується копією керівництва з льотної експлуатації ПС відповідного типу, на яке проводиться підготовка.

12. АТО зберігає документацію з підготовки, екзаменування та оцінювання практичних навичок усіх курсантів протягом не менше 20 (двадцяти) років після закінчення курсів підготовки цими курсантами.

7. Загальні умови допуску курсантів до підготовки в АТО

1. АТО повинна забезпечити, щоб курсанти відповідали всім попереднім умовам допуску до підготовки, визначеним цим Порядком, у тому числі, що стосується їх допуску за висновками ЛЛК.

2. АТО повинна встановити вступні вимоги для курсантів у своїх процедурах. Вступні вимоги повинні забезпечити, щоб курсанти мали достатньо знань, особливо в галузі фізики і математики, щоб мати можливість успішно пройти та завершити підготовку.

8. Загальні вимоги до навчальних програм

1. Навчальні програми повинні розроблятися для кожного окремого виду навчального курсу.

2. Навчальна програма повинна відповідати вимогам цього Порядку та іншим вимогам діючих нормативно-правових актів у галузі державної авіації.

3. Зміст і послідовність виконання навчальної програми мають бути визначені в Керівництві з підготовки.

9. Особливі вимоги до процедури екзамену

1. Персонал АТО відповідає за збереження в таємниці екзаменаційних питань.

2. Курсант, який під час екзаменування з теоретичних дисциплін використовував матеріали, що стосуються предмета екзамену, крім екзаменаційних паперів та відповідних дозволених документів, відсторонюється від складання екзамену. У цьому випадку АТО повинна змінити форму екзаменування, повідомити про це курсанта та встановити термін повторного складання екзамену. ASA докладно інформується про кожний такий інцидент упродовж одного календарного місяця.

3. Екзаменатор, який допомагає відповідати на питання з теоретичних дисциплін будь-кому з курсантів, відсторонюється від виконання своїх обов'язків, а результати екзамену вважаються недійсними. ASA інформується про такий випадок протягом одного календарного місяця.

10. Загальні вимоги до навчальних повітряних суден та авіаційних тренажерів

1. АТО повинна забезпечити наявність достатньої кількості навчальних ПС та (або) FSTD, що відповідає обсягу навчальних курсів, які проводить. На кількість навчальних ПС може впливати одночасна наявність в організації доступних FSTD відповідного типу ПС.

2. Кожне навчальне ПС, на якому проводиться практична льотна підготовка, повинно:

1) бути обладнаним відповідно до навчальних специфікацій, що стосуються курсу, в якому таке ПС використовується;

2) бути обладнаним основними органами керування, до яких мають доступ курсант і льотний інструктор (подвійні органи керування).

3. Наявність ПС за своєю категорією та типом повинна бути такою, щоб відповідати курсам підготовки, зокрема:

1) ПС, необхідні для відпрацювання польотів за приладами, повинні бути обладнані для відтворення інструментальних метеоумов (ІМС). Для льотної підготовки та тестування до польотів по маршруту за приладами ПС повинно бути обладнаним для виконання польотів по маршруту за ППП (IFR);

2) під час навчання на літаках – ПС повинні давати змогу відпрацьовувати маневри уникнення звалювання та штопору;

3) для курсів підготовки льотних інструкторів (FI) на літаках, ПС повинні давати змогу відпрацьовувати маневри виходу зі штопору у фазі розвитку;

4) під час навчання на вертольотах – використовуються вертольоти, що дають змогу продемонструвати політ на режимі самообертання несучого гвинта.

4. Навчальна організація, яка має намір проводити навчання на FSTD, повинна відповідати таким умовам:

1) специфікації FSTD мають відповідати навчальній програмі (FSTD повинен бути обладнаний відповідно до вимог навчальної специфікації курсу, в якому він використовується);

2) FSTD, що використовується, повинно відповідати вимогам цього Порядку;

3) у разі використання комплексного пілотажного тренажера (FFS) – FFS повинен адекватно моделювати відповідний тип ПС;

4) запровадження системи якості, яка дає змогу ефективно відстежувати зміни в роботі FSTD, а також відсутність наслідків таких змін для якості виконання відповідної навчальної програми.

11. Загальні вимоги до аеродромів (вертодромів), злітно-посадкових майданчиків, що використовуються для практичного льотного навчання

1. У разі проведення практичної льотної підготовки на ПС АТО зобов'язана використовувати аеродроми (вертодроми) або злітно-посадкові (робочі майданчики), які мають такі структури та характеристики, що дають змогу проводити підготовку, враховуючи особливості курсу підготовки, а також особливості типів ПС, що використовуються.

2. Базовий аеродром (вертодром) або злітно-посадковий майданчик (далі – аеродром), чи будь-які інші альтернативні аеродроми, на яких

планується проводити навчання, повинні бути допущені до проведення польотів за встановленими процедурами, та мати для проведення польотів за правилами візуальних польотів (далі – ПВП (VFR)) таке мінімальне обладнання:

1) як мінімум одна злітно-посадкова смуга або кінцева ділянка заходу на посадку та зльоту (FATO), що дозволяє виконувати стандартний зліт та посадку в межах технічних характеристик усіх ПС, що використовуються для навчальних польотів;

2) індикатор напрямку та швидкості вітру (вітровий конус), який знаходиться в полі зору з кінця кожної ЗПС або лінії попереднього старту;

3) відповідне електричне освітлення злітно-посадкової смуги аеродрому (злітно-посадкового майданчика), якщо така (такий) використовується для нічних тренувань.

На аеродромі повинна бути присутня група керівництва навчальними польотами, за виключенням неконтрольованих аеродромів або злітно-посадкових майданчиків, де навчальні вимоги можуть безпечно задовольнятися іншими засобами зв'язку типу борт-земля.

3. Крім вимог, зазначених у пункті 2 цієї глави, додатково для льотної підготовки на вертольотах навчальні майданчики повинні бути доступні для:

- 1) відпрацювання роботи в обмеженій зоні;
- 2) імітування відмови двигуна і авторотації;
- 3) імовірної експлуатації на ухилах.

12. Загальні вимоги до зберігання та ведення звітної документації

1. Протягом не менше 20 років після завершення курсу підготовки вимагається зберігання таких документів:

1) докладні відомості про наземну, льотну підготовку кожного курсанта та практичну підготовку на тренажерах та ПС;

2) докладні та періодичні звіти інструкторів про хід підготовки, включаючи оцінки курсантів, а також відомості про проміжні льотні перевірки, прогресивні тести та іспити під час проходження теоретичної підготовки;

3) відомості про свідоцтва (посвідчення), рейтинги та сертифікати курсантів, включаючи строк їх дії.

2. Інформація про теоретичну, тренажерну та льотну підготовку, отриману кожним курсантом, детальні та регулярні звіти інструкторів про хід навчального процесу, у тому числі оцінки з льотних перевірок та теоретичних екзаменів, повинні бути занесені до Картки успішності курсанта. Карта успішності повинна містити всі вправи індивідуальної навчальної програми (курсу). Інструктор повинен заповнювати цю картку, якщо певна вправа була завершена або проведено конкретну оцінку.

13. Загальні вимоги до Керівництва з підготовки та Керівництва з виконання польотів

1. АТО розробляє та впроваджує Керівництво з підготовки та Керівництво з виконання польотів, які містять інформацію, за допомогою якої персонал АТО виконує свої обов'язки, а курсанти отримують вказівки щодо способів виконання вимог навчального курсу.

2. АТО зобов'язана надавати своєму персоналу, а також, у разі потреби, курсантам інформацію, що міститься в Керівництві з підготовки та Керівництві з виконання польотів.

3. У Керівництві з виконання польотів мають бути визначені схеми обмеження льотного часу для інструкторів-пілотів, включаючи максимальну

кількість льотних годин, максимальне льотне навантаження та мінімальний час відпочинку між періодами виконання інструкторських обов'язків.

4. У Керівництві з підготовки наводяться стандарти, завдання та навчальні цілі для кожної фази підготовки, проходження якої вимагається від курсантів, а також такі елементи:

- 1) план підготовки;
- 2) інструктажі та льотні вправи;
- 3) підготовка на FSTD, якщо така проводиться;
- 4) теоретична підготовка.

14. Додаткові загальні вимоги до навчальних організацій, які проводять спеціальні типи підготовки

1. Загальні вимоги до проведення курсів дистанційного навчання навчальною організацією:

1) навчальна організація повинна отримати дозвіл на проведення модульних програм з використання дистанційного навчання під час проведення:

а) модульних курсів з теоретичної підготовки;

б) курсів з додаткової теоретичної підготовки для отримання рейтингу типу ПС;

2) усі викладачі (інструктори) зобов'язані знати вимоги програми дистанційного навчального курсу;

3) викладачі (інструктори) повинні вести розгорнуті записи для моніторингу рівня академічної успішності курсантів та відповідність їх встановленим часовим рамкам щодо проходження модульних курсів;

4) загальна кількість часу, що виділяється для класних занять, повинна становити не менше ніж 10% загальної тривалості курсу по кожній темі.

17. Вимоги до процедури видачі або внесення змін до схвалення навчальної організації

1. АТО повинна повідомляти ASA про заплановані зміни, які впливають на схвалення, до введення таких змін у дію, щоб дати змогу ASA визначити безперервність відповідності організації вимогам цього Порядку та у разі необхідності – внесення відповідних змін до сертифіката схвалення АТО.

ASA може визначити умови, за яких можливе продовження діяльності АТО у разі введення таких змін, або зробити висновок щодо призупинення дії сертифіката схвалення АТО.

Неповідомлення ASA про такі зміни може привести до призупинення дії або анулювання сертифіката схвалення АТО з моменту фактичного впровадження таких змін.

2. У випадку отримання від навчальної організації заявки на видання або внесення змін до схвалення ASA повинен:

а) перевірити відповідність процедур, зазначених у Керівництві з підготовки, вимогам цього Порядку і наявність підпису відповідального керівника;

б) організувати перевірку відповідності навчальної організації вимогам цього Порядку.

3. Усі невідповідності, що виявлені під час перевірки навчальної організації, мають бути підтверджені ASA в письмовій формі та надані цій організації.

4. До моменту видачі сертифіката схвалення усі невідповідності повинні бути усунуті навчальною організацією відповідно до вимог цього Порядку.

5. Схвалення навчальної організації передбачає використання відповідної процедури безперервної дії, яка полягає в тому, що:

1) кожна навчальна організація повністю перевіряється на відповідність вимогам цього Порядку за період, що не перевищує два роки. Перевіркою здійснюється моніторинг проведення не менше одного курсу підготовки та одного екзамену в цій організації;

2) виявлені недоліки мають опрацьовуватися відповідно до пункту 7 цієї глави.

6. Умови видачі Сертифікату схвалення:

1) ASA погоджує Керівництво з підготовки та Керівництво з виконання польотів навчальної організації і видає заявникові сертифікат схвалення за встановленою ASA формою;

2) ASA видає такий сертифікат лише за умови відповідності організації вимогам цього Порядку.

7. Якщо шляхом перевірок або за допомогою інших засобів буде виявлено невідповідність вимогам цього Порядку, ASA має вжити таких заходів:

1) у разі недоліків категорії рівня 1 – анулювати, обмежити або призупинити дію сертифіката схвалення організації в цілому або частково залежно від серйозності недоліків рівня 1 (якщо організацією не вжито ефективних коригувальних заходів у триденний термін після отримання відповідного письмового повідомлення);

у разі недоліків категорії рівня 2 – визначити період здійснення коригувальних заходів залежно від характеру невідповідності.

2) недоліком категорії рівня 1 є такі невідповідності:

а) будь-яка істотна невідповідність процесу екзаменування вимогам цього Порядку, внаслідок чого екзаменування може бути визнане недійсним;

б) відмова надати представникам ASA доступ до об'єктів (приміщень) організації в робочий час після письмового запиту;

в) істотна невідповідність процесу підготовки вимогам цього Порядку;

3) у разі виявлення невідповідностей другого рівня (недоліком категорії рівня 2 є інша невідповідність процесу підготовки вимогам цього Порядку, крім недоліків рівня 1), ASA повідомляє організацію про надання їй строку до 6 місяців для їх усунення. Зважаючи на серйозність невідповідностей рівня 2, ASA може повідомити про вибраний період менший ніж 6 місяців.

Якщо ASA хоче дозволити строк у 6 місяців, початкове повідомлення має бути надано протягом 3 місяців відповідному керівнику з якості, наступне – протягом останніх 3 місяців відповідальному керівнику.

Після отримання повідомлення від ASA про невідповідність відповідно до цього Порядку утримувач сертифіката схвалення АТО розробляє план дій із коригування і вживає, за погодженням з ASA, коригувальних заходів протягом визначеного періоду.

У разі неспроможності АТО забезпечити відповідність вимогам протягом визначеного ASA періоду, останній вживає заходів із часткового або повного призупинення дії наданого цій АТО схвалення.

6. Сертифікат схвалення надається на строк від 1 року до необмеженого строку і залишається чинним за умови, що:

організація і надалі відповідає вимогам цього Порядку;

представникам ASA надано доступ до організації з метою перевірки відповідності вимогам цього Порядку;

сертифікат схвалення не було здано, припинено або анульовано.

У разі анулювання сертифіката схвалення організації він підлягає поверненню до ASA.

IV. Авіаційні тренажери. Класифікація, оцінка та використання

1. Класифікація FSTD здійснюється з метою визначення технічних критеріїв і характеристик імітації польоту ПС, формування рекомендацій до навчання, професійної підготовки, визначення рівнів адекватності імітації характеристик ПС тощо. При цьому мінімальні стандарти кваліфікаційної оцінки дозволяють охарактеризувати та здійснити вибір типу тренажера.

2. У ДА використовуються FSTD, які виготовляються на базі:

ПС, що використовуються тільки в ДА (Mi-24, MiГ-29, Л-39, СУ-24, 25, 27 тощо);

ПС одного типу, що використовуються в державній та цивільній авіації (Mi-2, 8, Іл-76, Ан-2, 24, 26, 30, 32 тощо);

3. FSTD, які виготовляються на базі ПС, що використовуються тільки в ДА, можуть бути комплексними, пілотажними та спеціалізованими (процедурними). Вони призначені для набуття, підтримки й удосконалення практичних навичок та умінь авіаційного персоналу в усьому діапазоні режимів та на всіх етапах польоту конкретного ПС з метою виконання різних бойових (спеціальних) завдань з урахуванням специфіки діяльності центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму складі ПС ДА.

4. FSTD, які виготовляються на базі ПС одного типу, що використовуються в державній та цивільній авіації класифікуються за міжнародними стандартами цивільної авіації, прийнятими в Україні, і за кваліфікаційними рівнями поділяються на:

1) комплексний пілотажний тренажер (FFS – Full Flight Simulator) – повнорозмірна копія кабіни ПС конкретного типу, моделі, серії, що включає комплект всього обладнання та програмного забезпечення, необхідного для

відтворення експлуатації ПС на землі і в повітрі, систему візуалізації, яка забезпечує огляд екіпажу з кабіни, та систему рухомості;

2) тренажер льотної підготовки (FTD – Flight Training Device) – копія обладнання, панелей та органів керування конкретного типу ПС, у закритій або відкритій кабіні екіпажу, у тому числі комплект всього обладнання та програмного забезпечення, необхідного для відтворення експлуатації ПС на землі і в повітрі. Для FTD не вимагається наявність систем рухомості та візуалізації;

3) процедурний навігаційний тренажер (FNPT – Flight and Navigation Procedures Trainer) – нерухомий тренувальний засіб з макетом кабіни конкретного типу ПС, включаючи комплект обладнання та програмного забезпечення, необхідного для відтворення експлуатації ПС на землі і в повітрі. Для FNPT не вимагається наявність систем візуалізації;

4) інше тренувальне обладнання (OTD – Other training devices) – тренувальне обладнання (окрім FSTD), яке дозволяє здійснювати тренування без необхідності повного відтворення середовища кабіни екіпажу;

5) базове приладове тренувальне обладнання (BITD – Basic Instrument Training Device) – наземне базове тренувальне обладнання, яке може бути обладнане екранами з панелями приладів та засобами керування з пружинними механізмами для відпрацювання процедур польоту за приладами.

5. Класифікація FSTD проводиться за такими загальними ознаками:

за моделюванням акселераційних відчуттів;

за обсягом модельованих систем керованого об'єкта та кількості професійних навичок, що відпрацьовуються залежно від галузі практичного використання та виду авіаційної техніки, що моделюється;

за способом виконання або способом сполучення з апаратурою;

за особливостями розміщення;

за видом імітаційного середовища, що використовується;

- за способом керування процесом тренування та навчання;
- за ступенем реалізації зворотного зв'язку;
- за ступенем уніфікації елементів тренажера або ступенем використання зовнішніх (відносно тренажера) засобів колективного користування;
- за рівнем досконалості тощо.

6. Під час проведення процедури замовлення виготовлення FSTD для використання у ДА України замовник повинен:

- розробити технічні вимоги для виготовлення FSTD та погодити їх з ASA;

- розробити технічне завдання на виготовлення FSTD та погодити його з Державним науково-дослідним інститутом авіації України.

7. Розроблення технічних вимог та технічного завдання для виготовлення відповідного FSTD, що створюється на базі однотипного ПС, яке використовується в державній та цивільній авіації (Мі-2, 8, Іл-76, Ан-2, 24, 26, 30, 32 тощо) проводиться згідно з вимогами Авіаційних правил України. Ці вимоги вважаються базовими. До цих вимог додаються вимоги (технічні критерії й характеристики) відповідно до потреб замовника.

8. До складу комісії, що створюється для прийому FSTD на постачання (озброєння), обов'язково залучаються представники ASA.

При цьому ASA визначає:

- перелік та об'єм перевірок, які можливо здійснити на даному FSTD для отримання та/або підтримання чинності SAPL, рейтингів, дозволів та сертифікатів;

- умови зарахування нальоту на FSTD до загального нальоту на реальному ПС залежно від можливостей FSTD.

9. Застосовуються такі види оцінок FSTD:

1) початкова оцінка FSTD – оцінка FSTD, що проводиться вперше з метою перевірки його придатності для використання. Вона включає проведення валідаційної оцінки FSTD на місці його установки;

2) валідаційна оцінка FSTD – підтвердження відповідності льотно-технічних характеристик FSTD аналогічним характеристикам ПС на основі отриманих валідаційних даних льотних випробувань (льотно-технічні характеристики, характеристики стійкості і керованості та інші необхідні параметри, зареєстровані за допомогою електричних або електронних засобів, що дозволяють сформулювати набір відповідних параметрів, з якими можна порівняти аналогічні параметри FSTD і ПС);

3) спеціальна валідаційна оцінка FSTD проводиться із залученням представників ASA за таких обставин:

у разі суттєвих змін апаратного та/або програмного забезпечення, які можуть вплинути на якість керованості FSTD і відтворювані на ньому льотно-технічні характеристики або системи;

у разі отримання заявки про сплановану модернізацію FSTD для отримання більш високого кваліфікаційного рівня;

виявлення ситуації, що свідчить про те, що робота FSTD не відповідає стандартним вимогам, що пред'являються до нього під час проведення початкової кваліфікаційної оцінки.

Деякі із зазначених вище обставин можуть вимагати проведення випробувань.

10. Валідаційна оцінка FSTD проводиться ASA кожні 12 місяців. Термін може бути подовжено, але не більше ніж до 36 місяців, якщо під час двох попередніх періодичних валідаційних оцінок FSTD не було виявлено відхилень від параметрів першої валідаційної оцінки;

11. Валідаційна оцінка FSTD проводиться АТО позапланово за повідомленням екзаменаторів, якщо під час експлуатації FSTD були виявлені відхилення від параметрів початкової валідаційної оцінки. За результатами цієї оцінки складається звіт, який надається до ASA.

12. Для перевірки FSTD організація, що використовує FSTD, призначає особу з відповідним льотним досвідом для випробування та перевірки функціональності FSTD. Визначена особа щороку проводить спеціальні тести, аналізує їх результати та надсилає звіти до ASA.

13. В організації, що використовує FSTD, має бути створена система якості, яка контролюватиме, щоб тренажерні навчальні пристрої були однаковими (стандартними) для всіх курсантів (авіаційного персоналу), що навчаються на затвердженому курсі (здійснюють перевірку навичок, професійну перевірку та/або оцінку компетентності).

14. Організація, яка планує здійснювати навчання на FSTD, повинна дотримуватися таких умов:

організація, що проводить практичну льотну підготовку на ПС та (або) FSTD повинна забезпечити достатню кількість FSTD, що відповідає обсягу навчальних курсів, які проводить така організація;

кожен FSTD повинен бути обладнаний відповідно до вимог навчальної специфікації курсу підготовки, в якому він використовується;

у разі використання FFS – FFS повинно адекватно моделювати відповідний тип ПС;

в організації запроваджена система, яка дає змогу ефективно відстежувати зміни у роботі FSTD, а також відсутність наслідків таких змін для адекватності навчальної програми.

V. Видача свідоцтва, рейтингу та сертифіката

1. Загальні положення щодо видачі свідоцтва, рейтингу чи сертифіката

1. ASA відповідає за:

загальну організацію процесу видачі свідоцтв, рейтингів чи сертифікатів;

прийняття рішень стосовно видачі, продовження дії, відновлення, внесення змін і обмежень, призупинення дії або анулювання свідоцтв, рейтингів та сертифікатів.

2. Член екіпажу державного ПС має право здійснювати самостійну професійну діяльність з льотної експлуатації ПС лише за умови, що він має відповідне свідоцтво.

Членам екіпажу державного ПС видаються такі свідоцтва:

свідоцтво льотчика державної авіації (SAPL (A/H));

свідоцтво члена екіпажу повітряного судна (FCL).

3. Членам екіпажу державного ПС за результатами сертифікації видаються сертифікати, які засвідчують їх відповідність вимогам цього Порядку.

Членам екіпажу державного ПС видаються такі сертифікати:

сертифікат інструктора;

сертифікат екзаменатора.

4. Подання на отримання, продовження дії або відновлення свідоцтва члена екіпажу державного ПС, відповідних рейтингів та сертифікатів направляються ASA у формі та у спосіб, визначені ASA. До заяви додаються документи, які підтверджують відповідність кандидата вимогам щодо отримання, продовження дії або відновлення свідоцтв члена екіпажу ПС та

пов'язаних з ними розширення прав, відповідних рейтингів та сертифікатів.

5. Будь-яке обмеження або розширення прав, наданих свідоцтвом, має бути занесене ASA до свідоцтва у вигляді відповідного рейтингу.

6. Курсанти АТО допускаються до проходження програми льотної підготовки за умови, що вони мають Посвідчення курсанта-льотчика (літак/вертоліт), умови отримання якого визначаються АТО у Керівництві з підготовки.

7. Курсанту забороняється здійснювати самостійні польоти без нагляду інструктора до отримання відповідного дозволу.

8. Курсант може здійснювати перший самостійний політ (для літаків, вертольотів), за умови, що йому виповнилося 16 років.

9. Кандидат на отримання SAPL повинен мати вік не менше 20 років.

10. Кандидат на отримання SAPL повинен:

1) пройти відповідну підготовку в АТО. Курс теоретичних знань повинен поєднуватися з курсом льотного навчання для літака та для вертольота відповідно. Курс має включати теоретичну та льотну підготовку, що передбачається свідоцтвом. Теоретична підготовка має складати 750 годин навчання (академічних), які мають бути поділені таким чином, щоб для кожної дисципліни призначалося не менш ніж:

Повітряне законодавство – 40 годин;

Загальні знання ПС – 80 годин;

Планування та виконання польоту – 90 годин;

Людський фактор та обмеження – 50 годин;

Метеорологія – 60 годин;

Навігація – 150 годин;

Експлуатаційні процедури – 20 годин;

Принципи польоту – 30 годин;

Зв'язок – 30 годин;

2) пройти льотну підготовку на ПС, що має сертифікат льотної придатності, виданий або визнаний ASA;

3) пройти льотну підготовку на тому самому типі ПС, що планується до використання під час перевірки навичок (професійної перевірки) для отримання SAPL;

4) мати наліт, що відповідає умовам отримання SAPL;

5) продемонструвати знання англійською мови не менш ніж четвертого рівня відповідно до вимог цього Порядку, в іншому випадку SAPL може бути видано з обмеженнями, як зазначено у пункті 5 розділу II цього Порядку.

11. Кандидат на отримання SAPL повинен продемонструвати:

1) рівень знань, що відповідає вимогам до SAPL та підтвердити відповідність рівня отриманих знань (іспити) за дисциплінами, зазначеними у підпункті 1 пункту 10 цієї глави;

2) виконати, як пілот літака або вертольота, відповідні процедури та маневри (продемонструвати навички з техніки пілотування), що встановлені ASA для літаків та для вертольотів відповідно.

12. Кандидат повинен скласти тест на кваліфікацію (виконати перевірку навичок) відповідно до вимог, визначених ASA для літака або для вертольота. Зміст тестів визначається ASA.

13. У випадку неспроможності успішно виконати перевірку навичок за дві спроби проводиться додаткова практична підготовка.

14. Курс перенавчання для власників SAPL(A), які перенавчаються на SAPL(H), або для власників SAPL(H), що перенавчаються на SAPL(A), розробляється АТО та затверджується ASA.

15. Затверджений курс перенавчання кандидат повинен пройти на ПС, яке має сертифікат льотної придатності, виданий або визнаний ASA.

16. Вимоги до курсів підготовки курсантів АТО мають корегуватися залежно від поточних змін у стандартах та рекомендованої практики ICAO і стандартах НАТО, моніторинг яких покладається на ASA.

2. Спеціальні вимоги до свідоцтва льотчика літака (SAPL (A))

1. Права власника SAPL(A) включають виконання функцій командира екіпажу ПС або другого пілота на літаках ДА під час виконання польотів у повітряному просторі України та в міжнародному повітряному просторі.

2. Кандидат на одержання свідоцтва SAPL(A) повинен мати загальний наліт не менш 200 годин льотчиком, 20 з яких можуть бути виконані на комплексному пілотажному тренажері (FFS), у тому числі не менше ніж:

а) 80 годин нальоту з інструктором;

б) 20 годин під наглядом інструктора, з яких не менше ніж 8 годин маршрутного нальоту та хоча б один маршрутний політ на відстань понад 150 км з посадкою на аеродромі, що не є аеродромом вильоту, виконанням процедури підготовки до повторного вильоту та повернення на аеродром вильоту;

в) 10 годин нальоту за приладами, з яких не більше ніж 3 години можуть бути часом наземного тренування за приладами;

г) 5 годин нальоту, виконаних вночі командиром екіпажу ПС або другим пілотом.

3. Кандидат на одержання свідоцтва SAPL(A) багатопілотного літака повинен обов'язково пройти навчання із взаємодії членів екіпажу (MCC).

Кандидат на отримання свідоцтва SAPL(A) багатопілотного літака має пройти перевірку навичок згідно з вимогами ASA для підтвердження здатності виконувати необхідні процедури та маневри командиром екіпажу ПС багатопілотного літака за ПППІ (IFR) та наявності рівня компетентності, що відповідає правам, передбаченим свідоцтвом.

4. Перевірка навичок виконується на літаку або на FFS такого самого типу ПС. FFS у цьому випадку повинен бути сертифікований уповноваженим органом у галузі цивільної авіації або мати допуск ASA для виконання такої перевірки.

3. Спеціальні вимоги до свідоцтва льотчика вертольота (SAPL(H))

1. Права власника SAPL(H) включають виконання функцій командира екіпажу або другого пілота на вертольотах ДА під час виконання польотів у повітряному просторі України та в міжнародному повітряному просторі.

2. Кандидат на одержання свідоцтва SAPL(H) повинен мати загальний наліт не менш 200 годин льотчиком, 20 з яких можуть бути виконані на авіаційному тренажері (FSTD, FNPT або FFS), у тому числі не менше ніж:

а) 80 годин нальоту з інструктором;

б) 20 годин під наглядом інструктора, з яких не менше 8 годин маршрутного нальоту та хоча б один маршрутний політ на відстань понад 100 км з повними зупинками після посадки на двох аеродромах (майданчиках), що не є аеродромами (майданчиками) вильоту;

в) 45 годин льотної підготовки на такому самому типі вертольота, що буде використовуватись під час перевірки навичок.

3. Кандидат на одержання свідоцтва SAPL(H) багатопілотного вертольота повинен пройти навчання із взаємодії членів екіпажу (MCC).

Кандидати на отримання SAPL (H) повинні пройти перевірку навичок згідно з вимогами ASA для підтвердження здатності виконувати необхідні процедури та маневри командиром екіпажа багатопілотного вертольота, та наявності рівня компетентності, що відповідає правам, передбаченим свідоцтвом.

4. Перевірка навичок виконується на вертольоті або на FFS такого самого типу ПС. FFS у цьому випадку повинен бути сертифікований уповноваженим органом у галузі цивільної авіації або мати допуск ASA для виконання такої перевірки.

4. Рейтинг типу ПС

1. Обставини, за яких вимагаються рейтинги типу ПС:

1) власники SAPL не мають права виконувати функції льотчика на даному типі ПС, якщо вони не мають чинного рейтингу цього типу ПС, за винятком випадків проходження перевірки навичок або професійних перевірок для відновлення рейтингу типу ПС, або проходження льотної підготовки (перенавчання);

2) під час виконання польотів, пов'язаних із перенавчанням на новий тип ПС, льотчики повинні мати допуск до практичного перенавчання на новий тип ПС за відповідним Курсом (Програмою) бойової (спеціальної) підготовки, оформлений наказом відповідного начальника;

3) якщо льотну підготовку проводять організації-розробники ПС або організації-виробники ПС у межах їх повноважень, які стосуються введення нового типу або модифікації типу ПС, а також у разі проведення навчальних польотів для отримання рейтингу щодо права проведення льотних

випробувань та за умови неможливості виконання вимог цього Порядку, виконання таких польотів дозволяється тільки за умови дозволу ASA.

2. Права власника рейтингу типу полягають у можливості виконання функцій льотчика на ПС, тип якого зазначено в рейтингу.

3. Для отримання дозволу на виконання польотів на іншій модифікації ПС, у межах одного рейтингу типу, льотчик має пройти підготовку з вивчення відмінностей (теоретичну та/або практичну) відповідної модифікації ПС.

4. Інформація щодо підготовки з вивчення відмінностей має бути внесена до льотної книжки льотчика.

5. Вимоги щодо отримання рейтингу типу ПС:

1) кандидат на отримання рейтингу типу ПС повинен пройти відповідний курс підготовки в АТО. Курс підготовки для отримання рейтингу типу включає обов'язкові елементи підготовки для відповідного типу, які визначено у схвалених програмах підготовки;

2) кандидат на отримання рейтингу типу ПС, для підтвердження рівня теоретичних знань, необхідних для безпечної експлуатації ПС відповідного типу, повинен скласти іспити з теоретичної підготовки, організацію яких забезпечує АТО, при цьому такі іспити повинні проводитися у вигляді письмових тестів та складатися не менше ніж зі 100 запитань з декількома варіантами відповідей, які належним чином охоплюють основні предмети навчальної програми;

3) кандидат на отримання рейтингу типу повинен пройти перевірку навичок для підтвердження наявності вмінь, необхідних для безпечної експлуатації ПС відповідного типу, протягом 12 місяців після початку курсу підготовки для отримання рейтингу типу та оформити заяву на отримання

рейтингу типу ПС.

6. Власник чинного рейтингу про тип ПС, який є кандидатом на отримання додаткових кваліфікаційних дозволів стосовно цього самого типу ПС, вважається таким, що відповідає вимогам теоретичних знань стосовно цього типу ПС.

7. Строк дії рейтингу типу становить 12 місяців.

8. У разі перевищення строку 12 місяців з терміну закінчення теоретичного курсу перенавчання до терміну практичної перевірки навичок для підтвердження наявності вмінь, необхідних для безпечної експлуатації ПС відповідного типу, кандидат повинен повторно пройти курс підготовки для отримання рейтингу типу в АТО. Об'єм повторного курсу підготовки для отримання рейтингу типу визначає АТО у кожному окремому випадку індивідуально під час вхідного контролю.

9. АТО розробляє та вносить до Керівництва з підготовки програми підготовки (перенавчання) на кожний тип ПС, що використовується у ДА України.

5. Спеціальні вимоги для отримання рейтингу типу – літаки

1. Кандидат, що вперше отримує рейтинг типу для однопілотних ПС, повинен мати 50 годин льоту на літаках командиром екіпажу.

2. Перед початком льотної підготовки для отримання рейтингу типу для однопілотних літаків, класифікованих як такі, що мають високі льотно-технічні характеристики (літаки тактичної авіації), кандидати, що отримують рейтинг типу вперше, повинні:

мати не менше 120 годин загального нальоту, з яких 50 – командиром екіпажа на літаках;

мати довідку про успішне завершення додаткового курсу теоретичної підготовки (перенавчання на тип ПС) в АТО;

пройти теоретичні іспити відповідно до вимог цього Порядку для отримання SAPL(A).

3. Для отримання права на багатопілотну експлуатацію ПС, льотчики, крім вимог, наведених у пункті 2 цієї глави, виконують вимоги цього Порядку щодо проходження курсу МСС.

4. ASA може видати рейтинг типу з обмеженими правами для багатопілотних літаків, наявність якого дозволяє її власнику виконувати функції змінного пілота на ешелоні польоту 200 і вище за умови, що двоє інших членів екіпажу мають рейтинги типу без обмежень.

VI. Сертифікати інструкторів та екзаменаторів

1. Сертифікат льотчика-інструктора (літак/вертоліт)

1. Особа може проводити льотну підготовку на ПС лише за наявності в неї:

SAPL, виданого відповідно до вимог цього Порядку;

відповідного сертифіката льотчика-інструктора, що відповідає його компетентності.

2. У разі освоєння нового типу ПС у ДА України, коли неможливо забезпечити виконання вимог цього Порядку, ASA може надавати інструктору спеціальний дозвіл, що дає йому право на проведення льотної підготовки. Дія такого дозволу обмежується навчальними польотами,

необхідними для освоєння нового типу ПС, і, у будь-якому випадку, строк його дії не перевищує одного року.

3. Підготовка інструкторів поза межами України проводиться за погодженням з ASA з наступним виданням відповідного сертифіката інструктора за умови підтвердження відповідного рівня знань, що дозволяє проведення підготовки згідно з цим Порядком.

4. Мінімальний вік кандидата на отримання сертифіката інструктора становить 20 років.

5. Кандидат на отримання сертифіката або власник сертифіката інструктора, який має право на проведення льотної підготовки на ПС, повинен:

1) мати SAPL(A/H) та рейтинги за типами ПС, що ним експлуатуються, та рейтинги, щодо яких проводиться підготовка;

2) мати не менше 15 годин нальоту пілотом того типу ПС, на якому буде здійснюватися льотна підготовка, з яких не більше 7 годин може бути виконано на FSS, який відповідає цьому типу ПС, або пройти оцінювання компетентності для отримання відповідної категорії інструктора на ПС відповідного типу (крім інструкторів з льотних випробувань);

3) мати право виконувати функції командира екіпажу на відповідному типі ПС під час льотної підготовки (крім інструкторів з льотних випробувань).

6. Для отримання сертифікатів інструкторів інших категорій (у тому числі сертифікатів екзаменаторів) та для продовження строку дії цих сертифікатів заявникам зараховуються такі кредити:

1) може бути зарахована базова інструкторська підготовка з викладання та навчання, набута під час підготовки для отримання сертифіката інструктора;

2) години нальоту, виконані в ролі екзаменатора під час проведення перевірки навичок або професійної перевірки, повністю зараховуються для продовження строку дії всіх наявних сертифікатів інструктора.

7. Кандидат для отримання сертифікату льотчика-інструктора повинен успішно закінчити курс підготовки в АТО за відповідною програмою, розробленою до кожного типу ПС, та продемонструвати знання, що відповідають правам, які надаються власнику сертифіката льотчика-інструктора.

8. Загальні вимоги до підготовки інструкторів відповідних категорій на кожний тип ПС у ДА визначаються ASA, але всі інструктори проходять підготовку з таких питань:

- підготовка ресурсів;
- створення сприятливих умов для навчання;
- презентація інформації;
- інтеграція Управління загрозами та помилками та Управління ресурсами екіпажу (для багатопілотних ПС);
- управління часом для досягнення навчальних цілей;
- забезпечення навчального процесу;
- оцінка досягнень осіб, що навчаються;
- моніторинг та аналіз успішності;
- оцінка навчальних заходів;
- звітування про результати.

9. Курс підготовки FI(A) та FI(H) має включати 25 годин базової інструкторської підготовки з викладання та навчання і не менше 100 годин

теоретичної підготовки (у тому числі методи контролю засвоєння матеріалу) та не менше 30 годин льотної підготовки (згідно з програмою підготовки інструкторів відповідного Курсу (програми) бойової (спеціальної) підготовки), з яких 25 годин – льотна підготовка з інструктором, з них 5 годин може виконуватись на FFSD.

10. Кандидат на отримання сертифіката льотчика-інструктора категорії FI (крім льотчиків-інструкторів АТО, вимоги до яких визначаються АТО у Керівництві з підготовки та погоджуються ASA) повинен:

- мати допуски за тими видами льотної підготовки на відповідному типі ПС, за якими планується проведення льотної підготовки;

- мати не менш 350 годин нальоту, включаючи не менш 100 годин як командир екіпажу ПС (серед них не менш 15 годин нальоту на типі ПС, на якому він планує здійснювати льотну підготовку, з яких не більше 7 годин може бути виконано на FSTD, який відповідає типу ПС, або пройти оцінювання компетентності для отримання відповідної категорії інструктора на ПС відповідного типу;

- мати право виконувати функції командира екіпажу ПС під час льотної підготовки;

- мати досвід багатопілотних польотів (для багатопілотних ПС);

- пройти щонайменше 10 годин льотної підготовки за приладами на відповідному типі ПС, з яких не більше 5 годин може становити наземне тренування за приладами на FSTD;

- мати 20 годин маршрутного нальоту за VFR на ПС відповідного типу як командир екіпажу ПС (за необхідністю);

- виконати маршрутний політ за VFR як командир екіпажу ПС на відстань не менше 200 км з посадкою на іншому аеродромі з повною зупинкою, самостійну підготовку до повторного вильоту та переліт на інший аеродром (аеродром вильоту) (за необхідністю).

11. Крім того, кандидат на отримання сертифіката льотчика-інструктора категорії FI під керівництвом льотчика-інструктора має досягнути таких результатів:

пройшов відповідну програму підготовки інструкторів за методикою проведення льотної підготовки, включаючи демонстрацію операцій, методи практичного навчання, розпізнавання та використання помилок, що найбільш поширені серед осіб, що навчаються;

практично застосовував методику виконання маневрів та схем польоту, за якими він має проводити льотну підготовку.

12. Кандидат на отримання сертифіката інструктора (крім інструкторів із льотних випробувань) повинен пройти оцінку компетентності для відповідного типу ПС, щоб підтвердити екзаменатору інструкторів (FIE), кваліфікованому відповідно до вимог цього Порядку, здатність здійснювати підготовку особи, що навчається, на рівні, який дасть їй змогу отримати відповідне свідоцтво, рейтинг та/або дозвіл.

Таке оцінювання повинно включати:

усні іспити з теоретичної підготовки на землі, передпольотний та післяпольотний брифінги, а також демонстрація в польоті на ПС відповідного типу або на FSTD;

виконання вправ, необхідних для оцінки професійних навичок інструктора.

Оцінювання виконується на ПС або на FSTD того самого типу, що використовується для льотної підготовки.

Якщо оцінювання компетентності вимагається для продовження строку дії сертифіката інструктора, особа, що не пройшла оцінювання до дати закінчення строку дії сертифіката інструктора, не має права використовувати права, надані цим сертифікатом, поки успішно не пройде оцінювання.

13. Власник відповідного сертифіката FI(A/H), термін дії SAPL якого не скінчився (крім льотчиків-інструкторів АТО, права яких визначаються АТО у Керівництві з підготовки та погоджуються ASA), має право:

виконувати підготовку, навчання та тренування на FSTD кандидатів на отримання, продовження дії або відновлення рейтингів типу ПС;

проводити льотну підготовку кандидатів за програмою підготовки командира екіпажу ПС та других пілотів для багатопілотних ПС;

проводити льотну підготовку льотчиків за програмою відновлення навиків після перерви в польотах на даному типі ПС;

виконувати польоти з метою підготовки льотчиків до перельотів на інші аеродроми та до польотів за маршрутами ОПР;

виконувати тренування з метою пониження особистого мінімуму командира екіпажу ПС;

виконувати тренування з метою допуску до нових видів підготовки (авіаційних робіт);

використовувати права льотного екзаменатора за наявності відповідного сертифіката;

виконувати методичні польоти тощо.

14. Строк дії сертифікатів інструкторів становить 3 роки.

15. Для продовження дії сертифіката FI(A) або FI(H) (крім льотчиків-інструкторів АТО, вимоги до яких визначаються АТО у Керівництві з підготовки та погоджуються ASA) власник повинен відповідати таким вимогам:

виконати не менше 30 годин льотної підготовки, 8 із яких повинні передбачати проведення підготовки за приладами (IR), на ПС відповідного типу протягом строку дії сертифіката FI або екзаменатора;

пройти підготовку на семінарі (зборах) з підтримання навичок для інструкторів протягом строку дії сертифіката FI;

пройти оцінювання екзаменатором компетентності протягом 12 місяців, що передують закінченню строку дії сертифіката FI.

16. Форма сертифіката інструктора та процедура його отримання встановлюється ASA.

2. Сертифікат екзаменатора (літак/вертоліт), права та обов'язки екзаменатора

1. Власник сертифіката екзаменатора повинен:

1) мати SAPL, рейтинг(и) та сертифікат(и), згідно з якими вони мають право на проведення перевірки навичок, професійної перевірки або оцінки компетентності, а також право на проведення підготовки кандидатів для отримання SAPL, відповідних рейтингів та сертифікатів;

2) бути кваліфікованим для виконання функцій командира екіпажу на відповідному типі ПС під час перевірки навичок, професійних перевірок або оцінки компетентності, якщо вони проводяться безпосередньо на ПС.

2. У разі освоєння нового типу ПС у ДА України, коли неможливо забезпечити відповідність вимогам цього Порядку, ASA може видавати екзаменатору спеціальний сертифікат, який дає йому право на проведення перевірки навичок або професійної перевірки. Дія такого сертифіката обмежується перевіркою навичок або професійною перевіркою, необхідними для впровадження нового типу ПС, і строк його дії у будь-якому випадку не повинен перевищувати 1 рік.

3. Екзаменатори не мають права проводити:

1) перевірку навичок або оцінювання компетентності заявників на отримання SAPL, рейтингу або сертифіката, для яких вони проводили льотну підготовку з метою отримання SAPL, рейтингу або сертифіката, для яких

проводиться перевірка навичок або оцінювання компетентності, або якщо вони надавали рекомендацію для проходження перевірки навичок;

2) перевірку навичок, професійну перевірку або оцінювання компетентності, якщо є достатні підстави вважати, що рішення екзаменатора будуть неупередженими.

4. Заявники на отримання сертифіката екзаменатора повинні мати сертифікат FI для відповідного типу ПС та підтверджують:

1) наявність знань, досвіду та особистих якостей, необхідних для використання прав екзаменатора;

2) відсутність будь-яких санкцій, які поширюються на них, у тому числі призупинення дії, обмеження або анулювання будь-яких свідоцтв, рейтингів та сертифікатів, виданих відповідно до вимог цього Порядку, у зв'язку з невідповідністю положенням цього Порядку, протягом останніх 3-х років.

5. Заявники на отримання сертифіката екзаменатора повинні пройти відповідний курс стандартизації, який проводить ASA.

Курс стандартизації складається із теоретичної та практичної частини та обов'язково включає щонайменше:

1) проведення перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності для свідоцтв, рейтингів або сертифікатів, щодо яких заявник бажає отримати право на проведення перевірки навичок та професійних перевірок;

2) навчання щодо застосування вимог цього Порядку, проведення перевірки навичок, професійної перевірки та оцінювання компетентності, оформлення відповідної документації та звітів.

6. Заявники на отримання сертифіката екзаменатора підтверджують свою компетентність інспектору ASA або старшому екзаменатору,

спеціально призначеному для цього ASA. Підтвердження компетентності відбувається шляхом проведення перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності в ролі екзаменатора для тієї екзаменаторської категорії, права якої заявник бажає отримати (включаючи проведення брифінгу, перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності, оцінювання результатів перевірки навичок, професійної перевірки або компетентності особи, яка їх проходила, підведення підсумків та підготовка звітної документації).

7. Строк дії сертифіката екзаменатора становить 3 роки.

8. Протягом строку дії сертифіката екзаменатор повинен:

1) виконувати щороку не менше ніж 2 перевірки навичок, професійні перевірки або оцінювання компетентності в ролі екзаменатора, при цьому одна перевірка навичок, професійна перевірка в ролі екзаменатора, яку було проведено протягом останнього року строку дії сертифіката, оцінюється інспектором ASA або старшим екзаменатором, спеціально призначеним для цього ASA;

2) протягом останнього року строку дії сертифіката екзаменатора пройти підготовку на семінарі (зборі) з підтримання навичок екзаменатора, який проводиться ASA.

9. Якщо заявник на продовження дії повноважень має право бути екзаменатором більше ніж однієї категорії, продовження дії всіх наявних прав екзаменатора може бути здійснено шляхом виконання вимог пункту 8 цієї глави для однієї з наявних категорій, внесених до сертифікату екзаменатора, після погодження з ASA.

10. У разі закінчення строку дії сертифіката заявники повинні перед продовженням використання своїх прав виконати вимоги підпункту 2 пункту 8 та вимоги пункту 6 цієї глави.

11. Під час проведення перевірки навичок, професійних перевірок та/або оцінювання компетентності заявника екзаменатори:

1) гарантують повне порозуміння під час спілкування із заявником та повну відсутність мовних бар'єрів;

2) перевіряють відповідність заявника на предмет виконання ним вимог цього Порядку стосовно їх кваліфікації, підготовки та досвіду для отримання, продовження або відновлення дії свідоцтва, рейтингу чи сертифіката, стосовно яких проводиться перевірка навичок, професійна перевірка або оцінювання компетентності;

3) попереджають заявників про наслідки надання неповної, неточної або неправдивої інформації щодо їх підготовки та льотного досвіду.

12. Після проведення перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності заявника екзаменатор:

1) повідомляє заявнику результати перевірки. Якщо заявник пройшов перевірку частково або отримав незадовільний результат перевірки, екзаменатор повідомляє заявника про те, що він не може використовувати права рейтингу до повного проходження перевірки. Екзаменатор пояснює заявнику будь-які подальші вимоги щодо підготовки та роз'яснює право заявника на оскарження результатів;

2) у разі успішного проходження перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності – робить запис у свідоцтві заявника про нову дату закінчення строку дії рейтингу, але тільки в разі наявності в екзаменатора спеціальних повноважень, наданих для цієї мети ASA;

3) надає заявнику підписаний звіт про проходження перевірки навичок або професійної перевірки та надсилає копію звіту до ASA.

13. Звіт про проходження перевірки навичок або професійної перевірки повинен включати:

підтвердження про отримання від заявника інформації стосовно його досвіду та підготовки, а також про встановлення відповідності досвіду вимогам цього Порядку;

підтвердження виконання всіх необхідних маневрів та вправ, а також, у разі потреби, інформацію про складання усних іспитів з теоретичної підготовки. У випадку отримання незадовільного результату екзаменатор описує причини такої оцінки;

результат перевірки навичок, професійної перевірки або оцінювання компетентності.

14. Звіти про всі проведені перевірки навичок, професійні перевірки та оцінювання компетентності, а також їх результати зберігаються ASA протягом 5 років.

На запит ASA екзаменатор подає усі записи та будь-яку іншу інформацію, необхідну для здійснення заходів з контролю.

15. Спеціальні вимоги до екзаменаторів (льотних екзаменаторів (FE), екзаменаторів типу (TRE), екзаменаторів тренажера (SFE) та екзаменаторів льотних інструкторів (FIE)) встановлює ASA.

VII. Медична сертифікація

1. Медичний сертифікат

1. Власник (кандидат на отримання) SAPL (FCL) для використання прав, наданих SAPL (FCL), повинен мати дійсний медичний сертифікат, форма якого встановлюється ASA.

2. Медичний сертифікат видається власникам (кандидатам на отримання) SAPL (FCL) за результатами проведення ЛЛЕ, порядок проведення якої встановлено нормативно-правовими актами в галузі державної авіації України.

3. Строк дії медичного сертифіката встановлюється медичним екзаменатором залежно від результатів проведеної ЛЛЕ, але в будь-якому випадку не повинен перевищувати 12 місяців.

4. ЛЛЕ АП ДА здійснюється ЛЛК, до складу якої входять:

голова ЛЛК (медичний екзаменатор)

лікарі-спеціалісти – (терапевт, хірург, невропатолог, офтальмолог, стоматолог, отоларинголог, психіатр), які пройшли відповідне навчання та мають досвід роботи в галузі авіаційної медицини (далі – медичні експерти з авіаційної медицини);

секретар ЛЛК (особа з медичною освітою).

5. ЛЛК повинна мати медичну апаратуру та інструментарій, необхідний для проведення ЛЛЕ авіаційного персоналу ДА, перелік яких визначено нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність ДА.

6. У разі неможливості (у зв'язку з відсутністю відповідної медичної апаратури, інструментарію та фахівців) проведення окремих медичних обстежень, центральний орган виконавчої влади, у структурі якого знаходиться ЛЛК, може, за погодженням з ASA, укласти договори на проведення таких обстежень із закладами охорони здоров'я, у яких наявність

фахівців, апаратури та інструментарію дозволяє провести зазначені обстеження.

8. Контроль діяльності усіх ЛЛК з питань організації та проведення ЛЛЕ авіаційного персоналу ДА, узагальнення звітів голів ЛЛК, ведення бази даних авіаційного персоналу ДА щодо медичної сертифікації здійснює Центральна лікарсько-льотна комісія (далі – ЦЛЛК).

2. Сертифікат медичного екзаменатора та вимоги до медичних експертів з авіаційної медицини

1. Голова ЛЛК, який є кандидатом на отримання сертифіката медичного екзаменатора, повинен бути дипломованим і кваліфікованим медичним спеціалістом, який відповідає таким вимогам:

стаж роботи за фахом після отримання вищої медичної освіти – не менше 5 років;

наявність знань та досвіду роботи у сфері авіаційної медицини;

наявність діючого сертифіката за його спеціальністю та за спеціальністю “Авіаційна та космічна медицина”.

2. Для отримання сертифіката медичного екзаменатора заявник подає до ASA заявку у формі та у спосіб, що встановлюється ASA.

3. До заявки додаються копії таких документів:

диплома про закінчення вищого навчального закладу зі спеціальності “Лікувальна справа”;

сертифіката лікаря-спеціаліста (для підтвердження його спеціальності);

сертифіката лікаря-спеціаліста (для підтвердження спеціальності “Авіаційна та космічна медицина”);

посвідчення про наявність першої або вищої кваліфікаційної категорії зі своєї спеціальності.

Копії зазначених документів повинні бути засвідчені в установленому порядку.

4. Для видачі сертифіката медичного екзаменатора ASA:

реєструє заявку разом із доданими до неї документами в день її подання;

за результатами розгляду заявки та доданих до неї документів у десятиденний строк письмово повідомляє заявника про виявлені (у разі їх виявлення) недоліки або (у разі відсутності недоліків) – про строки проведення перевірки відповідності заявника вимогам цього Порядку;

проводить перевірку відповідності заявника вимогам цього Порядку;

приймає рішення про видачу (відмову у видачі) сертифіката медичного екзаменатора;

оформлює та видає сертифікат медичного екзаменатора (або складає в паперовому вигляді вмотивовану відмову у видачі).

У разі виявлення за результатами розгляду заявки та доданих до неї документів недоліків, заявник повинен повторно надати до ASA документи, що свідчать про усунення таких недоліків.

5. У разі подання документів, визначених у пункті 3 цієї глави, не в повному обсязі або подання документів не уповноваженою на вчинення таких дій особою, заявка повертається без розгляду.

6. Перевірку відповідності заявника вимогам цього Порядку здійснює комісія, склад якої затверджується наказом керівника ASA.

7. Перевірка відповідності заявника вимогам цього Порядку проводиться в дводенний строк відповідно до програми, затвердженої наказом керівника ASA.

8. За результатами перевірки комісія у п'ятиденний строк складає акт перевірки (далі – акт) та подає його на затвердження керівнику ASA. В акті зазначаються виявлені недоліки (у разі їх наявності), встановлюється строк їх усунення, а в разі їх відсутності – можливість видачі сертифіката медичного екзаменатора.

9. Про усунення недоліків, виявлених під час перевірки, керівник штатної військово-лікарської комісії центрального органу виконавчої влади, у структурі якого знаходиться заявник, в установлений комісією строк письмово інформує ASA.

10. Після закінчення перевірки, у разі відсутності недоліків та прийняття рішення щодо можливості видачі сертифіката медичного екзаменатора, ASA в десятиденний строк видає заявнику сертифікат медичного екзаменатора та печатки з особистим номером.

11. Печатка з особистим номером видається власнику сертифіката медичного екзаменатора при первинній видачі сертифіката та використовується екзаменатором у продовж всього строку виконання повноважень медичного екзаменатора.

12. Сертифікат медичного екзаменатора видається на строк, що не перевищує три роки. Строк його дії продовжується, якщо власник:

пройшов підготовку для поновлення навичок з авіаційної медицини протягом останніх трьох років;

відповідає вимогам сертифіката медичного екзаменатора.

13. Медичний екзаменатор відповідає за достовірність постанов, видання медичних сертифікатів та оформлення звітів.

14. Призначення та звільнення з посади голови ЛЛК (медичного екзаменатора) здійснюється за погодженням з ASA.

15. ASA має право відкликати надане погодження голови ЛЛК (медичного екзаменатора) у разі порушення ним вимог нормативно-правових актів та нормативних документів під час проведення медичної сертифікації авіаційного персоналу ДА.

16. Медичні експерти з авіаційної медицини мають бути дипломованими і кваліфікованими медичними спеціалістами, які відповідають таким вимогам:

наявність діючого сертифіката за його спеціальністю та за спеціальністю “Авіаційна та космічна медицина” або тематичне удосконалення з авіаційної та космічної медицини;

стаж роботи за фахом після отримання вищої медичної освіти – не менше ніж п’ять років;

наявність знань та досвіду роботи у сфері авіаційної медицини.

Начальник Управління регулювання
діяльності державної авіації України

Андрій ТЕЛЕГІН